

ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára Egész évre 8 kor Fél évre 4 - Negyed évre 2 - Egyes szám ára 20 fillér	Felolvasó, lapfelajánlás és kiadó: BALKÁNYI ERNŐ. MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-utca 4. Hirdetések díjszabás szerint. Kéziratok nem adának vissza.
--	--	---

41 és 39 százalék.

Súlyos, nagy számok ezek, két szomorú igazságot hirdetnek. Magyarország lakosságának 41 százaléka nem bírja a magyar nyelvet és 39 százaléka nem rendelkezik az írás-olvasás tudományával. Ez a legujabb és legpontosabb kimutatás, melyet nem ajánlhatunk eléggé az intézőköröknek és a magyar társadalom figyelmébe.

Fenn hirdetjük a magyarság szupremációját ebben az országban, feltételeken örizzük alkotmányos jogainkat, szabadságainkat és nap-nap után hallhatunk sovénizmus-tól duzzadó frazsokat a magyar faj vezetőszerepéről. S mikor mindezekkel a külsőekkel szemben odaállítjuk a rideg, biztos tényt, hogy az ország lakosságának kisebbik fele, valami kilencz millió ember még csak nem is érti az állam nyelvet s eszünkbe jut a pánszlávok, dakoromanok és irridantak folytonos aknamunkája, egy helyzet tarul fel előttünk, mely vizsgálatonk epvenséggel nem mondható. É kilencz millió ember közül legalább hat teljesen ki van szolgáltatva a nemzetiségi igaztók propagandájának s így természetes, hogy nap-nap után gyöngül szívükben a kapos, mely a hompolgárt a hazajából fűzi.

Pedig, úgy tudjuk, nekünk legalább mindig azt hirdették magasabb helyről, hogy évezteket óta serényen folyik a magyarosodás munkája az ország nemzetiségi vidékein s ezen a czímen nagyon sok anyagi

áldozatot is hoztunk. S ime, mégis ott tartunk ma is, hol harmincz esztendő előtt, kilencz millió ember nem tud nálunk még magyarul sem. Hol itt az eredmény? Szeppen kicikámlanzott jelentésekben, szines, tetszelős óváozásokban, írószati mellett összeállított statisztikai kimutatásokban; van ez az eredmény a tényleges eredményt azonban haszlatlan keressük a nemzetiségek által lakott vidékek nagyrészében. A föld idegenajku népei még most sem tudnak magyarul, éppen úgy, mint az apaik sem tudták.

Tehát a valóságban nagy eredménytelenség jart eddig a magyarosítási akció s ennek egyik oka az, hogy a nemzetiségi felekezeti jellű-népiskolák nem tud behatolni a magyar szó. A nemzetiségek által lakott vidékeken levő felekezeti jellű-népiskolák vezetősége — még ha nem is hajlik a pánszlávizm felé — első sorban a felekezeti jellegre és érdekekre fektetik a súlyt, a magyar nyelvet ott másodrendű kérdés és egyéb érdekeknek mindig alárendeltetik. Dicséret a kivételnek, de kivétel bizony keves van. S mindaddig, míg az állam erőteljesen fel nem karolja a nemzetiségek iskoláiban a magyar nyelv ügyét és szigorú konzekvenciával forszorozza az iskolák villamosítását és új állami iskolák felállítását; eredmény nem is várható. Annak az energiának, melyvel a magyarosításra hivatott állami dolgozók, meg kell határozosodnia — s akkor nem kerül majd elének ilyen vizsgálatlan kimutatás Magyar-

ország idegen ajku lakosságának számáraól.

A másik megdöbbenő adat az, hogy a népesség 39 százaléka nem tud írni-olvasni. Az írás-olvasás tudása tekintetében országunk leglátatlan va kulturallanok között s bizony még mindig nem konstatalható, hogy ezen a tereen valamelyes változás állott be. A falusi ember ma is éppen úgy nem küldi iskolába gyerekeit, mint annakelőtte s millió és millió ember él e hazában, akik legritimívebb s egyuttal legcsúszkéssebb tudást is nélkülöznek. Hogy milyen nagy kára van ez a körülmény az ország erkölcsi és anyagi erejének, azt nem szükséges mar fejtegetnünk, tudja ezt mindenki, mert kézenfekvő dolog.

Pedig ezen a nagy bajon apró eszközökkel lehetne segíteni: az iskoláztatási kötelezettségről szóló törvény pontjait szigoruan meg kell tartani. S ami a fő, a legnagyobb szigorúsággal kellene ellenőrizni a községek előjárásait, hogy betartják-e az előirt formában az iskoláztatásról szóló törvényeket, s azon községeket, akik ebbeli kötelezettségüknek nem felelnek meg; irgalmatlannal büntetni kell. Mert az anafabáték s tengernyi számát az okozza, hogy ezer száma van Magyarországon olyan község, melyeknek előjárásukat fitymelt hány az iskolatörvénynek s esse ágában sincs arra ügyelni, hogy pontosan iskolába jarmak-e a tankötelesek. Nincs egy apa a közigazgatásnak, melyet olyan könnyen vesznek mint ezt, s ha ezt a büniös hanyagságot a föl-

TÁRCZA.

Álmatlan éjszakák.

Mennek aludni má, de nem tudok.
 Szemem lehányva, bánatom viraszt:
 Amit szenvednek embertársain,
 Szegény szívem mind együtt érzé azt.

Egyszerre látok millió sebet;
 Jajgatnak a lertoprt szenvedők,
 Amig rejkuk rajka lánczait
 Az önzés, az erőszak és a gog.

Főtém roskadoznak, sorsuk áka nyom;
 Erőtlen árnyak, mint a kő, nehez;
 Vergődöm, agyam ego máglya tüz,
 És mintha fojtogatna sírvesztés!

Istovtató álmatlan éjszakák!
 Az eszmé sápad, a világ beteg...
 S en csak virasztok modorlátlanul,
 Látom a veszt, de nem segítetek.

RUDNYANSZKY GYLLA.

Az őrnagy ur.

Az „Alsó-Lendvai Híradó” eredeti tárczája.
 A májusi ver majd szetrepesztette a fak ercit,

a városka tisztjei a két legöregebb zászólajparnasesk nyugodalomavomlást parentáltak el a tisztie etzeköben, mikor a különben ottlón ekező nőz eredes igazatoságában feltueztszor megholtta a sarkantujában ugy eset be a terembe:

— Roppant újság! Roppant kitűnletes!
 — Csörömpölve hullottak a villak a tányörökra. Néman figyelt mindenki.
 — Roppant újság! Egyszerre két atyhéles! Főherczeg tisztelt meg ezredünket. O lesz a negyedik zászólaj paraneszuka, a harmadik Branne őrnagy.

Repedesték, hullámzóztak a kíváncsiság és az erdeklődés sugarai a levegöben.

— Milyen ember a fenség? Hát Branne őrnagy? A főherczeg egész komolyan parnemesk lesz e? Az őrnagy szakánse-e?

A valóságok esakhamar megundták, hogy a főherczeg epoly komolyan veszi a hívatást, mutha pücskaf vitte volna fel a rangjait, az őrnagy pedig nem szakán, hanem kamulatos erzeszke ember, akik által a harmadik zászólaj legényei mutatkozának letek. Branne tartozkóvó modora ember volt: nem váltott ki rokonszenvet a bajtársaiól. Hileg naradt mindig az arca, de a szemé villogása maratta, hogy bösög életet él.

Az ezredesnek, akik az őrnagy redésége epvenséggel nem tetszött, díszesleges híre volt affelöl, hogy nyolcszáz ember közül is meglátta: melyik képtelen a katonai szolgálat komoly teljesítésre, vagyis: melyik bukának a sapkaja áll ferdén. Modfoltet boszontó, hogy Branne őrnagy zászólajában mindgyénekek a sapkaja egyenesen áll,

igy hát az őrnagyba a legmagasabb szolgálatban nem igen lehetett belejékötni.

Lassan itt volt már az ezredgyorakotok ideje. Egyik júliusi hajnalban már három órakor indult el a homoki pusztá fele a negyedik zászólaj, a másik három pedig, mely „ellenséget” volt, öt órakor. Ennek a főherczeg volt a paraneszuka. Egy kontingentlaktak a haditerveit, hogy ütökzere körülbelül tíz órakor kerül a sor, vagyis masszóval — a paranes az volt, hogy pontban tíz órakor lesz az ütökz.

A homoki pusztának és a környeknek nagyon becsuetes volt a talaja, a mely a világ minden kincsereit sem lett volna hitlően a nevezhe: fotohomok volt bíz az, amely rohamvást setkenkedett le a bakánesek lyukaesán s egáta a talpait, hogy csak egy távozott rajta a katonai. A pusztától északra keletre egy erdönök esuflott hatalmas fas terület volt, amelyre még a fa-övönöve nem is telzárának lehetett venni. Ennek táján kellett megteremnie az összecsapnának.

Branne őrnagy megkerülte az erdőt valami egy óra jarmása es szokatlanul idegesen feszekdött a lován az egész után, mert kézenbgeótt volt, hogy hova helyezze el fődökzke a csapatját, mikor az utolsó országtól kúttg pentos, katonai terkepén nyomra sem volt egy parányi dombnak sem. Mar pedig, ha a katonai terkepén nincs domb, akkor szed, hogy nincs domb az egész vidéken. Megkerültek az erdőt, az őrnagy egyszerre csak elhalyavodva kérdezte a segéditizst:

— Hol vagyunk hadnagy ur?
 — Otvenhat perczei után északra keletre a

sóh hatóságok fokozott szigorúsággal ki nem írják, csak női fog, folyton női a magyar analfabeta száma.

HIREK.

Fouri eljegyzés. Festetics Tassilo gróf ur ó excellentiának kedves és szép leányát, May grófnét, Füstenberg királyi hercege a hetero jegyezte el Keszthelyen.

— **Új esperes.** Legath Kálmán zala-egerszegi pletban dr. István Vilmos kinevezte esperesnek.

— **Hazasság.** Feleki Flora kasszonyt, Feleki Alajos polgári iskolai tanár a Tolpacza és Videk szerkesztés leányát folyó hó 16-án vezeti oltárhoz a tolpaczai úr. templomban Weisz Vilmos úr bejelöli.

— **Ezrára vizsgálatok.** A zala-egerszegi állami polgári fiúiskolában az ezvára vizsgálatok következő sorrendben tartatnak. Junius 16-án hittan-vizsgálat az összes osztályokban. 17-én a III. osztályban magyar, német történet, a IV. osztályban földrajz, számtan, egészsegtan. 18-án az I. osztályban magyar, természetrajz, a II. osztályban magyar, német, számtan. 19-én a III. osztályban számtan, merian, mertani rajz, a IV. osztályban magyar, német, történet. 20-án az I. osztályban földrajz, számtan, az V. osztályban német, természettan, számtan, könyvtétel. 21-én a II. osztályban földrajz, természetrajz, a IV. osztályban természettan, mertani rajz. 23-án az I. osztályban merian, mertani rajz, a II. osztályban természetrajz, földrajz. 24-én a II. osztályban merian, mertani rajz, az V. osztályban magyar, történet, alkotmánytan, vegytan és mertani rajz. 21-én d. u. 5 órákor tornavizsgálat az összes osztályokban. 27-én d. u. 4 órákor énekvizsgálat és záróünnepély. 28-án reggel 8 órákor hálálati istem tisztelet s a tánev bejárata. Also-Lendva, 1902. jun. 3.

Az igazgatóság.

— **Az also-lendvai úr. nepiskola** ezvára vizsgálatát a hó 24-én délelőtti hatvan tárgyakból és 25-én délelőtti az általános osztályvizsgálatot tartja meg.

— **Az also-lendvai iparos-tanács** ezvára vizsgálati a hó 15-én délután 2 órakor úr. hittan, 16-án este 7 órákor előkezesét a I. osztály és 17-én este 7 órákor II. és III. osztály tartja meg.

— **Adókvetés.** Az adókvetés-bizottság az also-lendvai adókerületre Neco Also-Lendvai a „Korona” szálló nagyermechen e hó 3-án megkezdte működését.

— **Ezvári vizsgálatok.** A zala-egerszegi áll. felső-kereskedelmi iskolában az 1901-2-ik iskolai érvégi vizsgálatok junius hó 7. 9. 16. 18. és

21-ik napján lesz; 29-én d. e. Te Deum s a bizonyítványok kiosztása.

— **Ertétségi vizsgálat.** A zala-egerszegi felső kereskedelmi iskolában az 1901-2-ik iskolai érvégi értétségi vizsgálatok szobelli része junius hó 23. 24. és 25-ik napján lesz.

— **Vizbeviteli új tanuló.** Minden évben egy- két áldozat. Az egész Zala folyó csak akkora, hogy egy átlátnak nem elég az ugatásra. — s csakúgy nyúli az emberek. Tavaly egy kereskedő legény lalt bele, tegnapelőtt egy huszár, tegnapelőtt d. Denes Samu a fogynyasudban jart s ez évben ment át a felső kereskedelmi iskola also osztályába; szegény, de tehetséges újság, joravai. Szorgalmas iraelia fia volt, szegény övégy anyját is segélyezte, magánorákából kapott szűköskorban. Menekülő, legény-ként ferdén s belélt a Zalába.

— **Festiskola a Balaton mellé.** Nagybanya festő koloniját az idén hár szerint, a Balaton mellé, a fonyódi hegyre költözteti. Körülbelül hatvanan vannak és német, francia, angol, norvég és spanyol is; mesterek Hollosy Simon. A balatoni népeletről és a tafejéről feltett képeket az össel külön tartalon fogják kiállítani.

— **Adóelengedés viharokozta károkánál.** A közigazgatási bíróság a gazdák fölöttébb érdeklő elvi jelentőségű határozatot hozott, kimondván, hogy a szelvény által okozott károk elmi csapásnak miután károsok s igényelők bírái, azaz, hogy az elengedést annak alapján kerni lehetnek. A penzügyi hatóságok eddig rendszeren elutasított a szelvény követeléseiben adóelengedést bejelentett kárteltek tudomásul vételét.

— **Keszthelyi és balatoni fürdőjének ismertetése.** Ily ezken alatt az ottani eljárásgazdagi Nagy János szeropadalmi képes művet kiadta, melyet lapunk előzetesen ingyen megküldénk. A művet szerkesztőségünk is rendelkezésre bocsátja.

— **Ertétesít.** A „Közigazgatási segéd és kezelő tisztviselői országos segítő egylete mint szövetség” tisztaíri elcsitették, hogy a szövözetet alapvezetői a Berinik Bálint szerkesztésében Komáromban megjelent „Törvényhatóságok tisztviselői lapja” I. évi junius hó 1-én megjelent és a következő számban ötkegy adatk közzé, hogy az onnet kivételése, könyv alakjában összefűzhető. Az Igazgatóság.

— **Sürgösen** írják bárki „K.K.” post restant Szeged. Nagy meglepődésemre lehetnek szert, ha oly vidéken laknak hol RÖRIS horgász vannak. Utasítás kerese nygent”.

— **A „Lentli Iparos Olvasókör”** f. hó 1-én tartotta meg rendezé tavaszi mulatságát, mely mouhain úgy erőlköszte, mint anyagilag igen jól sikerült. Ott voltak lentli iparosai családostul majdnem mindnyájan. Akk egyarán nem voltak ott, azokat az észferhetetlenség tartotta vissza; a mi igen nagy baj d ezeket potóttá a vidéki közők.

homoki pusztaúttól, felette szolgálattal készséggel a a segédüst.

— Az örnagy meg halványabb volt a esodálkozozott.

— **Hadnagy ur** ez erthetetlen! Tiszára erthetetlen! Tessek itt a terkep, ott minden van, csak „dekkung” nincs. Es nezzen ide, — maga ele mutatott látja ezt a hatalmas töltést? Hisz ez vasuti töltés!

— **Bizony** az vasuti töltés volt, de ha nem is az lett volna, mivel az örnagy mondta hat a hadnagyalgatta volna.

— **Jelenltem** alisan, az vasuti töltés!

— **Nem** volt halovány a Branne örnagy ezara, villogott a tekintete. Odavagutott a zaszloaljához:

— **Zaszloalj** vigyázz! Rohamlepes, irány utanam, zaszloalj indulj!

— **Remetgeti** a föld, amint a csapat a töltés egyik oldalán föl, a másikon lerohant. Ott aztán nyugodtan hasra fekték.

— **Volt** tehát „dekkung” már, ha a terkepben is volt jelezése. Mástól ez alatt ugyancsak kitálatlak epítendő a vasutat, a verdek katonai terkepe pedig par ezendően előt készült.

— **Es** a bolond őt ezendően ostoba zavart esőt a főherczeg csapatában is. A pusztaúttól délre ugyanis a talaj már agyagos volt, ott emelkedett egy esomó dombo, mindmennygannyi földöcek. Csakhogy az őt ezendően előzött volt igy. Mert azota ott két órási teglaryar létesült s a dombokhat nem nyelte el a föld, hanem, . . . felhasználták teglegetésre.

— **Mikor** az ezredes ezt meglátta, tüzes ábracosot erőt a koponyáján.

— **Hogy** a főherczeg előt helyre vezeték, ahol nincs földöcek. Hiába vettek elő a tisztek irányíték, hogy talán az áll meg, nem az eszik, dombot azért megis csak a . . . terkepén találtak. Pedig oly szépen ki volt már málserpényi pontosságal szanítva a főherczeg gyözeleme is megmeheték, hogy az örnagy gyöz. De nem! Lehetetlen! Hisz annak a terkepén nincs földöcek! Es ment a csapat nyugodtan eszaknak, hogy hirtelen ússzó rajj az ellenen.

— **A fenség mosolygosa szölt** az ezredparancsnokhoz:

— **Hisz** erre nincs dob.

— **Nincs**, fenség, a legnagyosb sajnálatomra, de, ha parancs-olmi mellozták, . . .

— **Majdnem** azt felelte szegény megzavart feje, hogy ő hoz oda nehány dombot, de ne fejezhethe be szolgálatát, es lojális mondjait, mert ekkora a vasuti töltés bukkant föl a szemük előtt de csak egy pillanatra, mert a következőben oly fűlsékött gyözelemi lojális a csapatot, hogy a főherczegben nem igen lehetett látni a — szerintünk — egyből odapattant töltést.

— **Azonmi** felvattak az útközvet, a fenség kaczagása gurult, hogy alig volt képes kádkodni a szavak után:

— **Ezredes** ur! . . . Ezredes ur! . . . Ez pompás! . . . Kissinkis! . . . Es. . . és. . . famos. . . kolosszális! . . . No de ily vereség. . . Es kiscsodulnak a könyvek a nevetéstől a szemébe, Azután lecsillapodva mosolygva kérdezte:

— **Es** a helybeli intelligencia nagy számban, Elmondhatni hogy jól mulatott mindenki; meg akk tavollábrol voltak is ott. A táncoslásnak a keső reggeli óta voltot szegét. A befejezo jökevő pedig, egy kisse meg tovább tartott.

— **Gazdakörök** (gazdak vagy földművelők szövetsége). A magyar Gazdaszövetségnek egyik legfőbb törekvése a kisgazdák és földművelők támogatása s érdekében hathatos előmozdítása. Hogy ez minél eredményesebb legyen, legszűkebb feladat a kisgazdák és földművelők szervezkedése. A szervezkedés mozdózatának megbeszélése ezáltal a Magyar Gazdaszövetség a f. évi junius hó 12-én, esüitorok, d. u. fel 4 órákor Budapestben a varmegyeház dísztermében értekezletet tart, melyre ez utón is meghívja a lelkész, tanító es jegyzőket, valamint mindazon birtokosokat, gazdákat es földművelőket, kik a földművelők szervezkedésénél, illetve a közegei gazdakörök létesítésénél (földművelők vagy gazdak szövetsége) közreműködni hajlandók. Ezen értekezleten a fölker előadók részletesen fogják ismertetni a kisgazdák es földművelők szervezkedésének szükségességét vagyis a gazdakörök ezéjait, hivatását es működési irányát. A kik e hazafiszi nemes munkában részt venni kívannak s az értekezleten jelen lenni akarnak, szíveskedjenek legkésőbb junius hó 1-éig a Magyar Gazdaszövetség titkari hivatalának (Budapest, Baross utca 10.) jelentkezni. Mináin lehetséges, hogy ugyanez elszállásoltat kaphatnak az értekezleten megjelenők, a meubnyben lehet erre rollátának, szíveskedjenek ehelyi szándékúkat szinten junius 1-éig tudni. Az értekezletet megelőzőleg ismerkedés ezéjából tarsas ekezes lesz 1. u. 1 órákor a Pannóniaszalk (Kerepes-út) ettemben.

— **Piaczi árak.** Buza I. rendű 17 K. II. rendű 16 K. Rozs 13 K. Zab 15 K. Kukorica 10.60 K. 100 kilonként.

Irodalom.

— **Shakspere összes színművei.** Most jelentek meg hat szép kötetben, a Franklin-Társulat kiadásában Shakspere összes drámai munkái. A kiadás szövegében megismertesse a Kisfaludi-Társaság nevezetes Shakspere kiadásának, új azonban a beosztása. A ket első kötetet a tragédiák a további kettőt a történeti színművek az ötödiket a vígjátékok s az utolsót a regényes színművek töltik be. A tragédiák tárgyszer szerint vannak csoportosítva első helyen a szerelmi tragédiák állanak: „Romeo

— **Ki** az ellencsapott parancsnoka?

— **Az** ezredes kinsapn izgelt-mozgolt, nem tudta nevesse-e a vezetőket vagy hoszakodók-e a feltesésben. Egyszerre azonban egy szájjal pipázni es fúlyázni nem lehet, mert az egyiket s-nyi, a másikat fújni kell, — hat ő is nevette felelte:

— **Branne** örnagy a parancsnok, fenség.

— **No** ebből is nemokora aleredes lesz.

— **Az** ezredes dünyögött valamit. — A főherczeg szemén szigorúság ütött ki:

— **Ezredes** ur, a csapatokat díszelvonásban szeretném elővezetni a győztes örnagy ur előtt! Ime itt vagtat felénk. . . Örnagy ur! . . . szölt Branne fele fordulva, . . . kitűnő volt a támadás. Valóban legnagyobb elismerésemet kell, hogy kifejezzem. — Ezzel melegen megrázta Branne jobbját es a zászlójához vagtatott.

— **A legénység** díszelvonására keszen állott. A főherczeg vezényszava esengett:

— **Zaszloalj** vigyázz! Zaszloalj jobbra nezz! Díszelvonás, — zaszloalj indulj!

— **Dühögött** föld a kemény léptek alatt, nyolcszáz ember szemé meredezett az örnagyra, a fenség katonás delelészeggel emelte előtte tisztelgésre a kivont kardot.

— **Sz** az örnagy odaszegedettült a lovan, kezét tisztelgésre a sapkáján tartotta es könyö ragyogott a szemében . . .

FAY NANDOR.

es Julia, „Othello” es „Cymbeline” ezeket követik az angol tárgyak: „Macheth”, „Lear király” es „Hamlet”. Az okori Irajai tragédiák a második kötetben foglalják el, a csoportosítás itt a leendő rajzolt korszakok időbeli egymásutánja szerint halad első a trójai tárgyak: „Troilus es Kressida”, utolsó a római császárság korában játszó „Titus Andronicus”; a kettő közé sorolnak a másik görög tárgy darab, az Atheni Timon” s a római köztársaság es triumviratus korabeli tragédiák, „Coriolanus”, „Julius Caesar”, „Antonius es Cleopatra”. E bozslában erdekeseket képernek Szaksperenek az okori történetekről vallott fellegosa s a különböző korszakok drámai földolgozásának módszeréről. Hasonló elvek szerint vannak csoportosítva a következő két kötetben a történeti drámák, a történelmi korok időrendje szerint, tekintet nélkül keletkezésük sorrendjére a viráglatoknál helyes, tárgyi szempont nem kinalközik s ezért ezeket keletkezésük sorsdjára szerint adja az új kiadás. Szakspernek a Kisfaludy-Társaság által rendezett első kiadásában semmiféle tervezési eszalványoz nem volt s a második, Csiky Gergely által gondozott kiadás sem tartott ilyen szabályt, rendet. A mi magukat a fordításokat illeti, ezeknek értéket kipórolta már az idő; a fordítók között köztársaság legnagyobb nevet találjuk, Vörösmartyt, Petőfit, Aranyt s rajtuk kívül a fordallom utáni kor írói nemzedékének legjeleseibet. Az új kiadás szövegeiben az elsőböz ragaszdók, de felhasználja azokat a javításokat, melyeket a fordítók később tettek műveiken. Emlyiben az új Szakspernek tökéletesb szöveget nyújt, mint az első. Az első kötetben megtaláljuk Szaksper elötrajzát röviden, világosan es tömören megírva. Az egyes dráma-csoportokt egy-egy tanulmány előzi meg; a tragédiákról, a történelmi színművekről, a viráglatokról es regényes színművekről. Mined a három gondos, alapos dolgotok s olvasmányának es érdekes; nem a száraz adatokkal emésztő az olvasó történelmet, hanem közlebbre igyezkik hozni a közönségnek Szaksper szélességbe, megértetve vele közteli módszerét, eljárását, eszleme sajátosságait. A tanulmányokat, valamint az elötrajzot is dr. Voinovich Goza írta. Az első kötetet Szaksper-nek sikerült árcepre készítenie, melyet Droeshut metszete után Hirsch Nelly rajzolt. A hat kötet ára annak, a ki külföldi, 30 korona. Tekintve, hogy e kiadás összehalgaiban van hozva a „Magyar Termékek” kiadásával, ugyanabban az alkalban, ugyanazon a papírossal s ugyanazzal a költséggel jövel meg: e nagyszabású kiadvány nagy hasznát érte volna. Ezért a kiadó társaság a „Magyar Termékek” vezetésére egy harmadszázszáz kedvezményt nyújt: visszakoronát kaphatják meg az új Szakspernek. Így fejeződik ki külsőleg is az tény hogy Szaksper iradalmunknak valóságos kiegészítő része, egyrészt annak a hatásának a révén, melyet írómunka közönségünk izlesének fejlődésére tett, másrészt azért, hogy annak idején legjelesebb íróink szövegeket földrészükre. A regókét két Szaksper-kiadás ma már nehezen hozzáférhető s egy közönségünk annaj nagyobb örömmel üdvözölheti az újnak megjelenését.

CSARNOK

KANDIKÓ

— történeti beszély a Vend-Avar korból. —

Írta: egyházasbükki Dorvasics Kálmán.

(Folytatás.)

Bevándorlásuk után két év múlva öreg fejedelmük Márk meghalt s ezután három évi az atyjuk által szerzett fejedelemséget maguk közt akkép osztották fel, hogy a legidősb Márknak Karinthis, a középső Balázsnak a mai Stajérország alsó fele, a legifjabb Ivánnak pedig pannóniában a Mura es Rába folyók között terület jutott, a melyet első atyjukkal legjeleseb megzáltak által. Also-Lendvától Regedzsig, Esztér a hunok res-igja alá felszabadult Gepidák es keleti göthök akkép helyezkedtek el Pannóniában hogy az előbbiek a mostani Magyarországnak a Dunától a stajér havasokig terjedő részre vettek bírassuk. A keleti göthök, illetve a három gót testvér viszont akkép osztották fel maguk közt a bírassuká velt részt, hogy a Fertő-tó környékét

Theodemir, a száva melletti részt Valamir, a Noricummal határos részeket a legifjabb Videmir szállta meg nagyszámú népevel. (2)

Iván fejedelmek által Videmir gót királyt fél szomszédra, a szegz szerencsésre, hogy göthök kerültek mellette, mert azok nemcsak az akkori korhoz képest némi műveltségű bírtak, hanem az epítéshez is értettek. Iván fejedelmek siettet is volók haragságos viszonyba jutni, minék folytatva fejedelmegének vidéke esakhamar masképet mutatott, vagyis, az addig tellett silány viskók lassanként előltek, s helyükre szép városok es falvak keletkeztek; Iván fejedelmek körülbelül ott állt lakohatók, hol ma Delattinöz község fekszik s abban szép kastélya volt.

A Vendek tehát művelődni kezdték, s lassanként levetköztek vad szokásaikat, hazák környékén udvarainkat fákat ültettek, különösen kedveltek a hárs-fát, (lipa) a melyet az ó pogány hitük szerint szent fákat tartották, meglehet, hogy a virágjában rejtő gyögyerlenő fogva — ültettek meg brokrok, eleven gyepköt esmáltak s fejedelmük kergetők s udvarát oly tömötték ültettek vele brokrok, hogy azok felnöve valóságos ültető tömkelegre kepeztek.

Az epítéseket a Vendeknél a göthök teljesítik s ezek esakhamar nagyon is otthon érezték magukat a Vendeknél, kiknek nyelvék s kiválónan szép leányokkal szerettek s egyszerűsárra arra ebredtek Iván fejedelmek, hogy nekik Videmir nemcsak parancsolói akart, hanem kijelentette, mikép ő vend-fejedelmének nem ismerek többé, s azt meg is hódította, s így foglalta el a Vendek által lakoztatott (Also-Lendva) Murszola, Pötvözy, Ragendoma, Teleja, Napton, Aemona, (Laiabach) Sirocica (Sizssek) es Strupion (Szent Jeromos házaja) városokat. (3)

Hajh! De azon korban, a népvándorlás korszakában nagyon gyorsan változotak a viszonyok, a keleti göthök is nem sok maradtak Pannóniában, mert annak evől evre silányabb területe nem volt képes annyit meg találni, s miniaty Valamir esakhamar ebredett Theodemir Moeccsalra vonul megvetve a legifjabb Videmir Itáliába es Galliába vezette csapatait, így szabadultak meg a Vendek a rossz szomszédra vált göthöktől ki, ut a 474 ében.

A keleti göthök által elhagyott tartományba Instimem keletromán esaszár a Longobardoktól (Lombardok) hivta kr. után 527-ik ében, a keleti göthök helyét tehát most ezek tellett a Vendek szomszédai. A Longobardok kelták Alboin, a Duna es Erdély közl a legidősb fejedele pedig Kumundut választott, Theodemir Moeccsalra vonul megvetve a legifjabb Videmir Itáliába es Galliába vezette csapatait, a Rosamunda nevű legifjabb örösisz szerelmes lón, s fellette magában, azon azt feleségül minden áron megszerzi magának, dacára annak, hogy Alboin es Kumundut halalos elcsenegek voltak egymás iránt. Egyszer a szerenese kezéjé már kezeze játszott a fiatal hajadont, de az úgy lészott, nem osztotta Alboin szerelmét s megszőkött azok közölők a kik elfogták a királyhoz akarták vezetni, mire Alboin megesküdött, hogy Rosamundát fogyerrel ragadja el atyjá udvarából.

Eppen azon időben mozdult meg egy bíróasztalo orkán Aszianban, a mely a vén Európától elnyúlással fonyogott, ezen orkán az Avar-népek, s megindult káhangja Baján vezérelt alatt s mint rettenetes orkán söpört el az utjába esett népet.

A mint Alboin az Avarok jöveléséről értesült, azonnal a fény közegebe indult nem meggyőződés, hanem féltésből az Avar-fejedelméhez, hogy segítséget kérjen tőle Kumundut ellen.

Baján a követeket szabad helyen, sejtven sátorában fogadta, esillego fény övezte őt, s füstöl keleti önténye aranytól s drága követektől ragyogott, két feltelemen van mondá Alboin követének — s ha ezeket királyotk egyesíti, am legyen, hazerüljön. Lár a Lombardok rögtön adják át nekem egy tízed részét mindennek maritának. A mariták, hasznokból evyem lesz s a Gepidáktól előlombánd mind föléjük lemondának a Lombardok az én részemre.

A követek e fogas két ponttal visszasiettek Alboinhoz, a longobard király öröme lobbant s azonnal letértek az Avar-longobard szövetség.

A Gepidáktól levevő Kumundut lábam ebredt látni s Rosamundát bürni kiáltott fel Alboin — ezért életemet s mindemetek közezzé teszem.”

(2) Tomka-Szászky Ömös: Introdueim in Hungarica Geographiam Autiqui et media aevi. Pestn. 1781. 14-ik lap es második térkép.

(3) Tomka-Szászky János u. e. 14. lap. Regis Videmiri regis.

Baján es Alboin a gepidákat szétverték Kumundut királyt s leányá Rosamundát foglyululón, az előbbi Alboin lefejeztette, koponyáját azon kor vad szokásai szerint aranyba foglalatták s ünnepek alkalmával mint tvó poharat, vagyis billiszaltta, Rosamundát pedig kényszerítetve népeve lenni. (4)

Ezen időben halt meg a Vendek fejedelme Iván, s helyebe annak ugyanejak Iván nevű fia lépett, a ki nemcsak szép éves volt.

A Gepidáktól elfoglalt bírodalmat új saját bírodalmat Alboin kr. után 568-ik ében átengedte Bajánnak, maga pedig Itáliába vonult s ott a Lombard királyságot alapította, ezeket folytán Baján a magyar bírodalmra a feketé tengertől Bajorszáig terjedt.

(4) Josika Miklóss: A Magyarok történelme. Pest. 1867. II. kötet. 190. lap.

(Folytatás következik.)

Nyilteer.*

Tekintetes Also-Lendva-Videki Takarékpénztár r.-t. mint a Triestyi Általános Biztosítási Társaság Főügynöksége

Also-Lendva.

Fejrem elhalt Szakáts János állami polg. iskolai tanár a Triestyi Általános Biztosítási Társaságnál kötött 3000 koronából szolo életbiztosítást a halálazas bekövetkeztése után az Also-Lendva-Videki Takarékpénztár r.-t. mint a Triestyi Általános Biztosítási Társaság főügynöksége a legrovidebb idő alatt lebonyolította és a biztosított összeg minden netezéséig nélkül kifizette, melyért ezután mondok elismerést es köszönetet.

Also-Lendva, 1902. június hó 6-án.

Özy, Szakáts Jánosné

vál. Fejrem, Maria.

* Az e rovat közölt. nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetések

1062/1902. tkvsz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az also-lendvai kir. járásbírosági mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kím-szár végrehajtóhatónak Farkas Vendel ügy az általa gyámjolt kiskoru Kovács Kati, Vendel es Rozz hozzáfutal lakos végrehajtási szövegeket el. len 129 kor, 86 flk. tökéltvetéles es jár. iranti végrehajtási ügyében az also-lendvai kir. járásbíroság területén levő, a Hosszfallu község határában fekvő, a hosszfallu 63. sz. tkjven 1. sor, 647 rész. ingatlanok Farkas Vendel, kiskoru Kovács Kati, Vendel es Rozz illető 42/60 részre 392 kor, kikálitási árban, a hosszfallu 62. sz. tkjven 1. l. sor., 646. rész. ingatlanok Farkas Vendel, kisk. Kovács Kati, Vendel es Rozz illető 1/3 részre 1056 kor, kikálitási árban ebredtelle es hogy a fenebb megjelölt ingatlanok az

az 1902. évi június hó 26-ik napján

3. e. 10. orakor Also-Lendván, a kir. Járásbíroság tk. élet hatóságilag megtároland nyilvános árverésen a megállapított kikálitási árban alól is eladandó fognak.

Árverezsi szándékok tartoznak az ingatlanok becsmárak 10 %-át kespénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ának jelzett arfolyammal számított es az 1881. évi nov. 1-n 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt övadegek értékpapírban a kikálitott kezehez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 10. §-a értelmében a bánatpenznek a bírószágnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályozási elismervevőt átsegítaltatni.

Kelt Also-Lendván, 1902. évi március hó 4.

Az a. lendvai kir. bírószágn mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Andriusovics, kir. albíró.

